
Ülikiire interneti olevik ja tulevik Eestis

Andres Jõesaar, Risto Kaarna, Mari Rell

Uuringu eesmärk

- “Estwin 2 ettevalmistamine: turg ja turutõrked”:
  - Selgitada välja piirkonnad Eestis, kus lairiba juurdepääsuühendused puuduvad ja andmeside ettevõtted ei ole huvitatud majanduslikel põhjustel arendustegevustest, st kus eksisteerivad turutõrked.
  - Analüüsida turutõrke piirkondade arengut ning anda hinnang sellele, kus on vajadus uute lairiba juurdepääsuühenduste järele, kuid turutingimustes seda ei rajataks ning seetõttu oleks vajalik (riigipoolne) sekkumine.

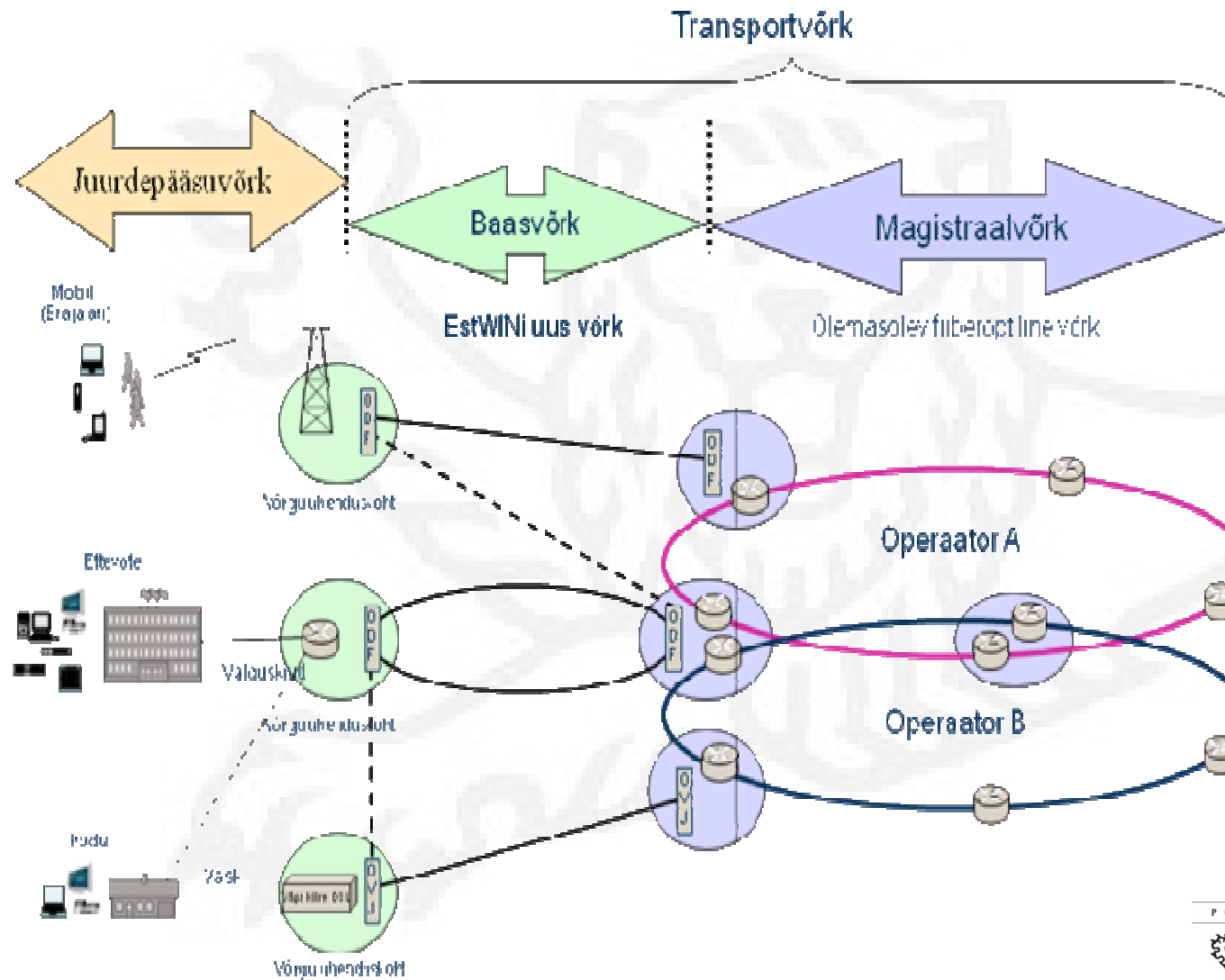
Mis on EstWin? (1)

- Lairiba baasvõrgu ehitus asulatesse ja mobiili mastidesse, eesmärgiga luua sideettevõtetele võimalus tarbijatele kiire interneti pakkumiseks.
- EstWin projekti käigus juurdepääsuvõrku tarbijateni ei ehitata.
- Baasvõrk ehitatakse piirkondadesse kus see täna puudub.
- Eesmärk on, et 98% kodudest, ettevõtetest ja asutustest oleksid baasvõrgule lähemal kui 1,5 km.
- EstWin projekti käigus ehitatakse ca 6400 km valguskaabli trassi.
- EstWin baasvõrgu lõplik valmimine on planeeritud 2015a. lõpp.
- EstWin projekti rahastatakse EL toetusfondidest ja ELA SA omavahenditest.

EstWin põhimõtted (2)

- Võrk ehitatakse ainult turutõrke piirkondadesse – sinna, kuhu operaatorid ei ise ehitata.
- Ehitatakse välja ainult baasvõrk, ei ehitata ühendusi kuni lõppklientideni.
- Ehitatakse välja ainult füüsiline valguskaablivõrk ilma seadmeteta.
- Tagatakse tehnoloogia vabadus juurdepääsuühenduste pakkumisel.
- Kõikidele operaatoritele tagatakse võrdsed võimalused võrku kasutada.
- Rajatud võrk ühendatakse vähemalt kahe üleriigilise magistraalvõrguga ning tagatakse juurdepääs nendele.

Mis on EstWin? (3)

Uuringu etapid ja metoodika

- Uuringu I etapis kaardistati lairiba juurdepääsuühenduste praegune olukord ning turutõrke piirkondade tarbijate vajadused.
- Uuringu II etapis koostati ekspertide visioon aastaks 2017. Sellega määratleti soovitud turutõrke piirkondade areng.
- III etapis uuriti andmeside ettevõtetelt, milline on nende valmisolek ja plaanid soovitud visiooni saavutamiseks.
- Uuringu teostamiseks:
  - Koguti andmeid juurdepääsuühenduste statistiliseks analüüsiks;
  - koguti sisendit ekspergrupil;
  - viidi läbi intervjuud teenusepakkujatega;
  - teostati tarbijate küsitlus.

Lairiba juurdepääsuühenduste olukord Eestis

- Metoodika ja andmed
- ülevaade elanikest ja majadest
- lairibainterneti püsivõrgu juurdepääsuühendused
- mobiilse lairibainterneti levi
- võimalikud turutõrkepiirkonnad

Metoodika ja andmed

- Uurimismeetodiks on statistiline analüüs (suhtarvude analüüs, regressioonid).
- Kasutatud andmed:
  - püsivõrgu operaatorite juurdepääsuühenduste aadressiandmed
  - mobiilse interneti operaatorite levikaardid
  - Maa-ameti aadressiregister
  - riiklik statistika
  - muud uuringud
- Olukord kaardistati 2012. aasta alguse seisuga.

Elanikud ja majad

- 585 100 leibkonda, kelle kasutada on 223 000 eramut ja ligi 600 000 korterit.
- 65% elanikest on linnades (keskmise asustustihedus 1 348 el/km²).
- 35% elanikest on maapiirkondades (keskmise asustustihedus 11 el/km²).
- Asustustihedus varieerub oluliselt ning paljud piirkonnad on asustamata.
- Ligi 400 000 mitte-eluhoonet (asutused, kontorid, tootmishooned).

Püsiühendused (1)

- 43,7% kõigist hoonetest on aeglase juurdepääsuühendusega (alla 40 mbit/s).
- 8% kõigist hoonetest on kiire juurdepääsuühendusega, enamik neist kortermajad.
- 2/3 korteritest on ühendatud kiire internetiga (44% elanikkonnast).
- Eramutest on kiire internet vähestel.
- Suvilad kiire internetiga ühendatud ei ole.
- Ettevõtete (mitte kõigi mitte-eluhoonete) ühendatus internetiga teiste andmete põhjal on üle 90%.
- Ühendatud ettevõtetest on kiire püsiühendusega ühendatud 20%.

Püsiühendused (2)

Majade liik	Majade arv
Kortermaju kokku	38 728
nendest ühendatud mingi püsiühendusega	~38 700
nendest ühendatud kiire internetiga	~25 400
Aastaringses kasutuses olevaid eramuid kokku	193 000
nendest ühendatud mingi püsiühendusega	~166 000
nendest ühendatud kiire internetiga	~7 000
Hooajaliselt kasutuses olevaid eramuid (suvilad) kokku	~50 000
nendest ühendatud mingi püsiühendusega	15 000
nendest ühendatud kiire internetiga	0

Mobiilne internet

- Eesti on pea täielikult kaetud 3. põlvkonna mobiilse internetiga, sh enamikus piirkondades on võimalik valida mitme teenusepakkuja vahel.
- 4. põlvkonna mobiilne internet areneb kiiresti – aasta esimese 6 kuuga on kaetus kasvanud 6%-lt ligi 40%-le, kuid TJA mõõtmistulemused ei vastanud ühelgi juhul uuringu jaoks võetud kiire interneti definitsioonile (üle 40 mbit/s).

Kiire interneti turutõrge

- 70-s Eesti kohalikus omavalitsuses (92 000 elanikku) puudub täielikult juurdepääs kiirele internetile.
- Kokku puudub kiirele internetile juurdepääs ligi 650 000 elanikul (valge piirkond) – enamuses on tegemist eramajadega hajusalt asustatud piirkondades.

Tarbijate hinnangud turutõrke piirkondades (1)

- Kokku saadeti laiali 3081 küsimustikku.
- Tagasi laekus 338. Vastamismäär oli pisut üle 10%.
  - Halinga vald (Pärnu maakond, 3424 elanikku)
  - Vigala vald (Rapla maakond, 1716 elanikku)
  - Veriora vald (Põlva maakond, 1502 elanikku)
  - Avinurme vald (Ida-Viru maakond, 1453 elanikku).
- Vastanutest 55% elas eramajades ja 29% kortermajades, 15% ei täpsustanud oma elukoha tüüpi.

Tarbijate hinnangud turutõrke piirkondades (2)

- Oma kodus on võimalik kasutada mingit internetti 85%-l elanikest.
- Püsiühendusega internetiteenust kasutab 41% elanikest.
- Mobiilseid lahendusi kasutab 33% elanikest.
- Mobiilset ja püsiühendust koos kasutab 3% elanikest.

Tarbijate hinnangud turutõrke piirkondades (3)

- Internetiteenuse hinnaga on rahul 56%. Keskmisest on kõrgem rahulolu nende seas, kes kasutavad püsiühendust (58%) ja elavad kortermajades (67%).
- Internetiteenuse kvaliteediga on rahul 57% ja kiirusega 43% kõigist vastajatest. Kvaliteediga on enam rahul need, kellel on püsiühendusega internet.
- 84% neist, kellel internetiühendus puudus, on huvitatud sellest, et see võimalus neil kodus oleks.
- Ise on valmis panustama ühenduse loomisse 40%.
- Täieliku turutõrke piirkonnas elavatest inimestest peab 61% oluliseks või väga oluliseks interneti kiiruse tõusu kiiruseni 100 Mbit/s.

E-teenuste nõudluse areng aastaks 2017

IKT olulisuse kasv kõigis eluvaldkondades:

- Riiklus
  - kodanike, riigi ja kohalike omavalitsuste omavaheline suhtlus / eesti.ee
  - juriidiliste isikute ja riigi suhtlus / X-tee
- haridus / e-Kool
- turvalisus / valve- ja häiresüsteemid
- tervishoid / e-Tervis
- informatsioon ja (avalik-õiguslik)meedia
- ettevõtlus (B2B, B2C, sh. e-kaubandus)
- sotsiaalvõrgustikud.

Tehnoloogia areng aastaks 2017

- Kuni 1 Gbit/s andmeside edastuse kiirust võimaldav LTE-A tehnoloogia jõuab 3-5 aasta jooksul laia kommertskasutusse.
- Fiiberoptikal püsiühendus võimaldab juba 2012. aasta seisuga väga suuri kiirusi (>1 Gbit/s).
- VDSL ja analoogsete standardite arendustele ennustatakse kiiruste jäämist ikkagi alla 100 Mbit/s.
- Kaabel-TV operaatoritele annab DOCSIS 3.0 kasutuselevõtt võimaluse pakkuda allalaadimiskiirust kuni 1.5Gbit/s ja üleslaadimiskiirust 150 Mbit/s.

Ekspertide visioon aastaks 2017 (1)

Aastal 2017 on kõigil kodudel, ettevõtetel ja asutustel võimalus liituda uue põlvkonna lairibavõrgu juurdepääsuühendusega ning saada andmeside kiiruseks 100 Mbit/s või enam.

Ekspertide visioon aastaks 2017 (2)

Ekspertide sõnastatud trendid:

- (kaug- või mobiilseks) tööks vajalike andmemahutude kasv jätkub;
- meelelahutus (digitaalne “liikuv pilt”);
- põhiliseks vedavaks jõuks ja investeringute tegijaks on erasektor;
- turutõrgete piirkondades, kus puudub majanduslik huvi, on vajalik tugevdada investeerimist soodustavaid meetmeid;
- kõik tehnoloogiad arenevad suunas, mis lubab loota kommertskasutuses 100 Mbit/s lähedasi andmesidekiirusi;
- elanikkonna liikumine tõmbekeskustesse (jätkuv linnastumine).

Operaatorite arenguplaanid võimaliku turutõrke piirkondades

- Mobiilioperaatorid plaanivad hiljemalt 2017. aastaks välja ehitada kogu Eesti territooriumi katvad LTE/LTE-A tehnoloogiaid kasutavad 4G võrgud.
- Püsiühenduse pakkumisel on väljakutseks olemasoleval vaskpaaril pikemate vahemaade puhul piisava andmesidekiiruse saavutamiseks vajaliku tehnoloogia välja arendamine ja /või
- vaskpaari asendamine fiiberoptikaga.

Mõlemal juhul – nii mobiilioperaatorite 4G võrgu kui ka püsiühenduste pakkujate puhul on oluline Estwin baasvõrgu väljaehitamine.

Ilma Estwin baasvõrgu väljaehitamisetä jääksid ekspertide arvamuse kohaselt lähema viie aasta jooksul turutõrke piirkonnad kiire lairibavõrguga katmata.

Peamised järeldused uuringust (1)

- Kiirele internetiühendusele (üle 40 Mbit/s) puudub juurdepääs rohkem kui poolel elanikkonnast (55%). Enamus neist elavad eramajades.
- Internetiühenduse olemasolu tulevikus, kiirusega vähemalt 100 Mbit/s, peavad oluliseks kaks kolmandikku juurdepääsuta piirkondade elanikest.
- Turutõrgete piirkonna elanikest 85%-l on võimalik kasutada aeglast internetiühendust.
- Enam on kiireid juurdepääsuühendusi Harju maakonnas, lisaks ka Tartu-, Lääne-, Rapla- ja Ida-Viru maakondades. Enamus ühendustest asuvad linnalistes piirkondades või üksikutes linnalähistes valdades. Tüübilt on need korter- ja mitte-elumajad. Ühepereelamute ühendatus kiire internetiga on üsna puudulik.
- Hinnanguliselt jääb ilma sekkumiseta ilma kiire püsiühendusega 2017 aastaks 160 000 - 180 000 elumaja või suvilat.

Peamised järeldused uuringust (2)

- Püsiühenduse pakkujad ei näe ilma baasvõrgu väljaarenduseta aastaks 2017 oma strateegiates reaalselt võimalust tagada kõigis Eesti majades juurdepääs lairibaühendusele. Nende jaoks on äriliselt mõttekas seda teha peamiselt kortermajades.
- Kõik mobiilioperaatorid on lubanud aastaks 2017 välja ehitada oma 4G võrgud ja pakkuda kiiret mobiilset interneti kogu Eesti territooriumil. 4G võrkude väljaehitamisel on oluline fiiberoptilise baasvõrgu (EstWin1) olemasolu.
- Operaatorite prognooside kohaselt ennustatakse tulenevalt tihenevast konkurentsist ning tarbimise nõudlusest paketipõhiste andmesidekiiruste kasvumist ja tarbitavate andmemahutude piirangute vähenemist.

Soovitused

- Soovitame põhjalikult analüüsida turutõrgete eemaldamise võimalusi ja lahendusi.
- Tuleb tagada võrdsed arengud seoses kiire internetiühenduse kättesaadavusega nii tihe- kui ka hajaasustuse piirkondades.
- On vajalik käimasoleva EstWin1 projekti plaanipärane täitumine ning EstWin2 projekti käivitamine.
- Üldine soovitus on majad ühendada fikseeritud juurdepääsuühendusega.
- Soovitame läbi viia juhtumuringuid nendes piirkondades, kus kiire internet on jõudnud suurema hulgani tarbijatest, et identifitseerida head koostööpraktikad ning neid kasutada mujal.

Uuringu teostajad

- Uuringu teostasid:
  - Andres Jõesaar, Praxise külalisuurija
  - Mari Rell, projektijuht-analüütik
  - Risto Kaarna, analüütik

Suur tänu ekspertgrupile, kes nõustas uuringu läbiviimist.

Suur tänu andmeside ettevõtetele, kes andsid uuringu teostamiseks andmeid.

Täname!

Uuring on kättesaadav Praxise kodulehelt: www.praxis.ee

Eesti Lairiba Arenduse SA

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

